

Verslag gebruikersbijeenkomst 5 november 2020 data.overheid.nl: webinar 'data delen'

Op donderdag 5 november 2020 organiseerden we weer een bijeenkomst voor gebruikers van data.overheid.nl in de vorm van een webinar. Wederom hebben we een onderwerp bij de kop gevat om de diepte in te kunnen gaan. Daarom stond deze webinar in het teken van het onderwerp 'data delen'! Welke vormen van data delen zijn er? Wat doen andere (overheids)organisaties om het delen van data te bevorderen? Hoe kan data.overheid.nl de vormen van data delen het beste ondersteunen?

Alle presentaties zijn terug te vinden via deze link:

<https://data.overheid.nl/actueel/bijeenkomsten/presentaties-gehouden-bijeenkomsten>

Het programma van de webinar zag er als volgt uit:

1. Introductie (Jelle Verburg, Product Owner data.overheid.nl)
2. EU data sharing support - GianFranco, EU Dataportal
3. Amsterdam Data Exchange - Willem Koeman, AMEC
4. Data sharing without sharing data, a demo - Mike Kotsur, SURF [Engelstalig]
5. Data Deel Harmonisatie Canvas - Eefje van der Harst, Data Sharing Coalition
6. Wat doet Data.overheid.nl om data delen te ondersteunen? (Hayo Schreijer)

1. Introductie: Jelle Verburg (product owner data.overheid.nl)

Jelle is product owner van data.overheid.nl en tevens de presentator van deze webinar. Hij werd hierbij ondersteund door Hayo Schreijer, Victorine Nillesen en Maartje Blijleven van team data.overheid.nl. Het is de 25ste gebruikersbijeenkomst van data.overheid.nl. Jelle blikt terug met behulp van foto's en een interactieve mentimeter op de afgelopen bijeenkomsten. Niet alleen werd er teruggeblikt ook werd er vooruit gekeken naar de komende periode. Data.overheid.nl heeft voor de komende periode de focus op de volgende onderwerpen: data communities, impact en data delen. Op dit laatste onderwerp ligt ook de focus voor deze webinar. Wat levert het nou allemaal op, de acties rondom het beschikbaar stellen van data?

2. EU data sharing support: Gianfranco Cecconi (European Dataportal)

Gianfranco ging namens de European Dataportal in op het onderwerp data sharing in Europa. Gianfranco nam de aanwezigen mee in de acties die Europa uitvoert op dit onderwerp. Tevens was er aandacht voor het Support Centre for Data Sharing dat is ontwikkeld vanuit Europa.

Een nieuw concept in de wereld van data delen: Data spaces. Dit concept komt vanuit International Data Spaces Association, een non-profit organisatie. Het draait hierbij om het veilig, legaal, en ethisch delen van data. Wat zijn de legal frameworks waar we mee werken?

Er is een sterke drang vanuit een commercieel oogpunt om data te delen, maar er is ook een hoop goeds dat ermee kan worden gedaan. Bijvoorbeeld in de gezondheidszorg en publieke sector.

Vraag vanuit de deelnemers: hoe kunnen we omgaan met “fake” data?

We hebben een basis van feiten nodig om onze argumenten op te bouwen. Dan kunnen we constructieve debatten voeren.

Het Support Centre organiseert Data talks met verschillende sprekers vanuit heel Europa die zich bezighouden met dit onderwerp. Het support Centre is er om issues met data delen te bespreken en te verhelpen, tips te delen, en best practices rondom data delen te laten zien. Meer informatie is hier te vinden: <https://eudatasharing.eu/>

3. Amsterdam Data Exchange: Willem Koeman (AMEC)

Willem is betrokken bij de Amsterdam Data Exchange. Een data marktplaats die het mogelijk moet gaan maken om makkelijker data uit te wisselen tussen organisaties. Gericht op diverse organisaties, dus niet alleen voor de overheid. Deze marktplaats zal gebruikers en data-eigenaren het zo makkelijk mogelijk moeten maken om de uitwisseling van data te kunnen faciliteren. Het proces is de afgelopen periode gestart en zal de komende jaren nog verder worden ontwikkeld en uitgerold, mede in de vorm van een proeftuin van januari 2021 – juli 2023.

Hoe zorgen we dat wij de baas zijn over data, en data niet de baas is over ons? AMdEX is een van de initiatieven hiervan. Kijk op <https://tada.city/>

Voorbeeld van KLM/vliegtuigen: vliegtuigen zitten bomvol sensoren. Zo kan je onderhoud heel anders gaan plannen en vliegtrips inplannen. Maar om een algoritme goed te kunnen trainen is heel veel data nodig. Dan heeft KLM ook data nodig van hun concurrenten. Dit is concurrentiegevoelige data. Hoe kun je dan aan die data komen? Deze vraag stellen andere maatschappijen ook. Er is een gemeenschappelijk belang om de data van de vliegtuigen met elkaar te gaan delen. Er is een project gestart om te zorgen dat ieder algoritme uitgewisseld kan worden, veilig en zonder je concurrentiepositie aan te tasten. Er zijn ook verschillende datadeel archetypes opgesteld.

Om gebruik te kunnen maken van een data trust moet worden gekeken welke service providers het best hiermee om kunnen gaan en kunnen faciliteren. In de AMdEX Infrastructuur zitten de verschillende archetypes en de publieke voorziening.

4. Data sharing without sharing data: Mike Kotsur (Surf)

Mike nam de aanwezigen namens Surf mee in hoe Surf data delen mogelijk maakt. Dit was inclusief een demo over hoe eenvoudig het eigenlijk kan zijn. Surf is een vereniging op het gebied van onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Het uitwisselen van data en informatie is uiteraard van groot belang in deze invalshoek. Ook dit proces gaat de komende jaren nog verder worden ontwikkeld en uitgerold.

Dataproviders willen hun data beschikbaar stellen voor onderzoek, maar willen controleren wie de data gebruikt en met welk doel. Ze moeten ook voldoen aan wettelijke vereisten.

Demo: Het is gemakkelijker om op een algoritme te focussen dan op een individuele gebruiker. Stap 1: beoordelen. Stap 2: Uitvoeren. Stap 3: Herzien. Kunnen we de resultaten delen? Stap 4: vrijgeven voor de individuele gebruiker.

Via de demo kan een gebruiker toestemming/toegang vragen tot een dataset en vragen om het één of meerdere keren te gebruiken. De data-eigenaar kan het verzoek bekijken en toegang verlenen. De data-eigenaar kan de output beheren en vrijgeven.

5. Data deel harmonisatie canvas: Eefje van der Harst (Data Sharing Coalition)

Eefje nam ons mee in de activiteiten die de Data Sharing Coalition verricht. De Data Sharing Coalition is een samenwerkingsinitiatief dat tot doel heeft om de waarde van data te ontgrendelen tussen organisaties en de waarde van data delen op die manier ook tot stand te laten komen. Het is een initiatief tussen verschillende organisaties om te komen tot de mogelijkheden om data te kunnen delen. Het initiatief staat open voor iedereen die op dit onderwerp actief is. Tevens wordt er gewerkt aan een harmonisatie canvas.

Vanuit verschillende domeinen worden datadeel initiatieven geïnitieerd waarin afspraken worden gemaakt. Maar met verschillende domeinen heb je weer andere (juridische) afspraken nodig.

Data Sharing Coalition is een marktgedreven, collaboratief initiatief dat ernaar streeft de waarde van sector-overschrijdende gegevensuitwisseling te ontsluiten. Vragen die we ons daarbij moeten stellen:

Wat zijn de minimale veiligheidsafspraken? Hoe werken we aan de ontwikkeling van de set aan afspraken? Hoe kunnen we controleren dat partijen zich aan de afspraken houden, en hebben we middelen om in te grijpen als ze zich niet aan de afspraken houden?

Vraag vanuit de deelnemers: Is het ook mogelijk om uit overheidsorganisatie aan te sluiten?
Ja, dat kan altijd, maar bij voorkeur wel actiegericht en praktijkgericht kijken naar ontwikkeling van standaarden. Als je als organisatie daar iets hebt toe te voegen dan is dat zeker welkom.

Info@Datasharingcoalition.eu

6. Wat doet data.overheid.nl om data delen te ondersteunen: Hayo Schreijer

Hayo neemt de aanwezigen mee in de concepten waar het team van data.overheid.nl aan werkt over het onderwerp condities en voorwaarden voor data delen. Dit concept zal de komende periode verder worden uitgewerkt en ook zichtbaar worden gemaakt op het portaal.

De insteek is om bij iedere dataset een heldere uitleg te geven wat zijn de condities/voorwaarden waaronder data kan worden gedeeld. Daarnaast zal in begin 2021 een start worden gemaakt met de implementatie van de metadatastandaard DCAT 2.0. Deze standaard gaat het mogelijk maken om de condities/voorwaarden bij een dataset ook beter te kunnen beschrijven.

We willen data delen makkelijker maken. Er zijn verschillende cases vanuit data.overheid.nl. Sommige data is beperkt beschikbaar of er zitten condities aan vast, voor bijvoorbeeld hergebruik. We willen dit beter inzichtelijk maken: wat zijn deze condities?

We willen ook zorgen dat daardoor meer data gedeeld kan worden. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) wil bijvoorbeeld een disclaimer. Nu wordt de data niet beschikbaar gesteld omdat de disclaimer er niet aan vast kan worden gezet.

We willen transparant zijn over condities en alle condities precies uitleggen. Wat betekent het voor jou als gebruiker? Alle informatie willen we beschikbaar én deelbaar maken. De condities voor gebruik willen we toevoegen aan data.overheid.nl. Dit noemen we “datadeel voorstel”. Vanaf 2021 gaan we een pilot opzetten om dit te implementeren.

Ondertussen werd er vele vragen aan de sprekers gesteld over dit onderwerp. Na afloop van de bijeenkomst werd er online nog even doorgesproken. Het gesprek zal worden voortgezet online op ons forum. Het forum is te benaderen via deze link:

<https://forum.datacommunities.nl/>